

CONCURENȚA

Prezentarea de față are în vedere prevederile legale în vigoare la data de 31.03.2004

Legislație aplicabilă în domeniu

- Legea nr. 21/1996 – Legea concurenței, publicată în M.Of. 88/30.04.1996, modificată de:
  - *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 121/2003 pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996 publicată în M.Of. 875/10.12.2003*
- Regulamentul nr. 2/1997 privind stabilirea și perceperea tarifelor pentru procedurile și serviciile prevăzute de Legea concurenței nr. 21/1996 și de regulamentele emise pentru aplicarea acesteia, publicat în M.Of. 116 bis/09.06.1997
- Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 63/2004 privind punerea în aplicare a regulamentelor și instrucțiunilor Consiliului Concurenței elaborate în baza Legii concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare, publicat în M.Of. nr. 280/31.03.2004
- Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 216/2002 pentru modificarea plafoanelor prevăzute la art. 8 și 15 din Legea concurenței nr. 21/1996, publicat în M.Of. 922/17.12.2002
- Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 61/2004 privind punerea în aplicare a regulamentelor și instrucțiunilor Consiliului Concurenței, elaborate în baza Legii concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare, publicat în M.Of. nr. 288/01.04.2004

I. Actele și faptele ce cad sub incidența dispozițiilor Legii concurenței și a reglementărilor emise în aplicarea acesteia

Dispozițiile legale privitoare la concurență se aplică actelor și faptelor care au sau pot avea ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea

concuvenței, săvârșite de agenți economici sau asociații de agenți economici - persoane fizice sau juridice - de cetățenie, respectiv de naționalitate română sau străină sau de organele administrației publice centrale sau locale, în măsura în care acestea intervin în operațiuni de piață, influențând direct sau indirect concurența.

Legea concurenței se aplică actelor și faptelor săvârșite pe teritoriul României, precum și celor săvârșite în afara teritoriului țării, atunci când produc efecte pe teritoriul României. Legea concurenței nu se aplică:

- pieței muncii și relațiilor de muncă;
- pieței monetare și pieței titlurilor de valoare, în măsura în care libera concurență pe aceste piețe face obiectul unor reglementări speciale.

II. *Autoritățile competente cu punerea în aplicare a Legii concurenței și a reglementărilor emise în aplicarea acesteia*

Consiliului Concurenței este autoritatea competentă cu administrarea și punerea în aplicare a Legii nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare.

III. *Practicile anticoncurențiale*

A. *Înțelegerile, deciziile de asociere, practicile concertate ale agenților economici sau ale asociațiilor de agenți economici interzise prin legea concurenței*

Interdicția generală prevăzută de legea concurenței (art. 5 alin. 1 din Legea nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare)

Sunt interzise orice înțelegeri exprese sau tacite între agenții economici ori asociațiile de agenți economici, orice decizii luate de asociațiile de agenți economici și orice practici concertate, care au ca obiect sau pot avea ca efect restrângerea, împiedicarea ori denaturarea concurenței pe piața românească sau pe o parte a acesteia, în special cele care urmăresc:

- a) fixarea concertată, în mod direct sau indirect, a prețurilor de vânzare ori de cumpărare, a tarifelor, a rabaturilor, a adaosurilor, precum și a oricăror alte condiții comerciale;
- b) limitarea sau controlul producției, distribuției, dezvoltării tehnologice ori investițiilor;
- c) împărțirea piețelor de desfacere sau a surselor de aprovizionare, pe criteriu teritorial, al volumului de vânzări și achiziții ori pe alte criterii;

- d) aplicarea, în privința partenerilor comerciali, a unor condiții inegale la prestații echivalente, provocând în acest fel, unora dintre ei, un dezavantaj în poziția concurențială;
- e) condiționarea încheierii unor contracte de acceptare de către parteneri a unor clauze stipulând prestații suplimentare care, nici prin natura lor și nici conform uzanțelor comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte;
- f) participarea, în mod concertat, cu oferte trucate la licitații sau la orice alte forme de concurs de oferte;
- g) eliminarea de pe piață a altor concurenți, limitarea sau împiedicarea accesului pe piață și a libertății exercitării concurenței de către alți agenți economici, precum și înțelegerile de a nu cumpăra de la sau de a nu vinde către anumiți agenți economici fără o justificare rezonabilă.

Domeniul de aplicare a interdicției

Interdicția nu se aplică în cazul agenților economici sau grupărilor de agenți economici la care cifra de afaceri pentru exercițiul financiar precedent recurgerii la comportamentele susceptibile a fi calificate practici anticoncurențiale nu depășește un plafon stabilit anual de către Consiliul Concurenței (plafonul actual este de 20 miliarde de lei, stabilit prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 216/2002) și:

- cota de piață totală a agenților economici implicați în înțelegerea, decizia asociației de agenți economici sau practica concertată nu depășește 5 % pe nici una dintre piețele relevante afectate, în cazul înțelegerilor, deciziilor luate de asociațiile de agenți economici sau practicilor concertate dintre agenții economici concurenți; sau
- cota de piață a fiecărui agent economic implicat în înțelegerea, decizia asociației de agenți economici sau practica concertată nu depășește 10 % pe nici una dintre piețele relevante afectate, în cazul înțelegerilor, deciziilor luate de asociațiile de agenți economici sau practicilor concertate dintre agenții economici care nu sunt concurenți.

Aceste limitele nu sunt aplicabile practicilor anticoncurențiale interzise care privesc prețuri, tarife, acorduri de partajare a pieței sau licitații.

Interdicția nu este aplicabilă înțelegerilor verticale, de specializare, convenite între agenți economici care fac parte din același grup, așa cum acesta este definit în "Instrucțiunile cu privire la calculul cifrei de afaceri în cazurile de comportament anticoncurențial, prevăzute la art. 5 și 6 din Legea concurenței nr. 21/1996, și în cazurile de concentrare economică", publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 57 bis din 4 aprilie 1997.

Cazurile în care înțelegerile, deciziile de asociere, practicile concertate ale agenților economici sau ale asociațiilor de agenți economici, deși cad sub incidența interdicției generale instituită de legea concurenței, pot fi exceptate sunt prevăzute de art. 5 alin. 2 din Legea nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare.

B. Abuzul de poziție dominantă

Interdicția generală a abuzului de poziție dominantă (art. 6 din Legea nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare)

Este interzisă folosirea în mod abuziv a unei poziții dominante deținute de către unul sau mai mulți agenți economici pe piața românească ori pe o parte substanțială a acesteia, prin recurgerea la fapte anticoncurențiale, care au ca obiect sau pot avea ca efect afectarea comerțului ori prejudicierea consumatorilor. Asemenea practici abuzive pot consta, în special, în:

- a) impunerea, în mod direct sau indirect, a prețurilor de vânzare sau de cumpărare, a tarifelor ori a altor clauze contractuale inechitabile și refuzul de a trata cu anumiți furnizori sau beneficiari;
- b) limitarea producției, distribuției sau dezvoltării tehnologice în dezavantajul utilizatorilor ori consumatorilor;
- c) aplicarea, în privința partenerilor comerciali, a unor condiții inegale la prestații echivalente, provocând în acest fel, unora dintre ei, un dezavantaj în poziția concurențială;
- d) condiționarea încheierii unor contracte de acceptare, de către parteneri, a unor clauze stipulând prestații suplimentare care, nici prin natura lor și nici conform uzanțelor comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte;
- e) realizarea de importuri fără competiție de oferte și tratative tehnico-comerciale uzuale, în cazul produselor și serviciilor care determină nivelul general al prețurilor și tarifelor în economie;
- f) practicarea unor prețuri excesive sau practicarea unor prețuri de ruinare, în scopul înlăturării concurenților sau vânzarea la export sub costul de producție, cu acoperirea diferențelor prin impunerea unor prețuri majorate consumatorilor interni;
- g) exploatarea stării de dependență în care se găsește un alt agent economic față de un asemenea agent sau agenți economici și care nu dispune de o soluție alternativă în condiții echivalente, precum și ruperea relațiilor contractuale pentru singurul motiv că partenerul refuză să se supună unor condiții comerciale nejustificate.

Sanctiuni specifice

Dacă, prin măsurile luate și prin sancțiunile aplicate de Consiliul Concurenței unui agent economic abuzând de poziția sa dominantă, nu se obțin restabilirea situației și prevenirea repetării abuzului, Consiliul Concurenței, pentru motiv de afectare gravă a unui interes public major, poate cere Curții de Apel București să ordone măsurile adecvate pentru lichidarea poziției dominante pe piață a acestuia, instanța judecătorească putând dispune, după caz:

- a) invalidarea unor contracte sau a unor clauze contractuale prin intermediul cărora se exploatează abuziv poziția dominantă;
- b) invalidarea actului sau a actelor de realizare a unei concentrări create de poziție dominantă, chiar atunci când prin actul sau actele juridice în cauză s-ar fi constituit o nouă persoană juridică;
- c) limitarea sau interdicția accesului pe piață;
- d) vânzarea de active;
- e) restructurarea prin divizare a agentului economic.

Instanța judecătorească va putea ordona una sau mai multe dintre măsurile prevăzute la numai sub condiția să fie evitată orice creștere a prețurilor din această cauză sau afectarea executării de către agentul economic a obligațiilor asumate față de terți.

IV. Concentrările economice

Concentrarea economică se referă la măsura în care un număr redus de agenți economici deține o pondere ridicată a activității economice – exprimată prin totalul vânzărilor activelor sau forței de muncă utilizate etc.- pe o anumită piață (*art. 11 alin. 1 din Legea nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare*).

O operațiune de concentrare economică are loc atunci când:

- doi sau mai mulți agenți economici, anterior independenți, fuzionează;
- una sau mai multe persoane care dețin deja controlul cel puțin asupra unui agent economic ori unul sau mai mulți agenți economici dobândesc, direct sau indirect, controlul asupra unuia sau mai multor alți agenți economici ori asupra unor părți ale acestora, fie prin luare de participare la capital, fie prin cumpărare de elemente de activ, prin contract sau prin alte mijloace (*art. 11 alin. 2 din Legea nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare*).

Controlul decurge din drepturi, contracte sau orice alte elemente care conferă, fiecare în parte ori luate împreună și ținând seama de circumstanțele

de fapt sau de drept, posibilitatea de a exercita o influență determinantă asupra unui agent economic, în special din:

- drepturi de proprietate sau de folosință asupra totalității ori a unei părți a bunurilor unui agent economic;
- drepturi sau contracte care conferă o influență determinantă asupra constituirii, deliberărilor ori deciziilor organelor unui agent economic

Controlul este dobândit de către persoana sau persoanele ori de către agenții economici care sunt titulari ai drepturilor ori beneficiari ai contractelor menționate sau care, fără a fi titulari ai unor asemenea drepturi ori contracte, au puterea de a exercita influența determinantă conferită de acestea (*art. 11 alin. 4 și 5 din Legea nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare*).

Sunt interzise concentrările economice care, având ca efect crearea sau consolidarea unei poziții dominante, conduc sau ar putea conduce la restrângerea, înlăturarea sau denaturarea semnificativă a concurenței pe piața românească sau pe o parte a acesteia

Cazurile în care concentrările economice pot fi admise sunt prevăzute de art. 14 alin. 2 din Legea nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare.

Situațiile care nu constituie concentrare economică sunt prevăzute de art. 12 din Legea nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare.

Domeniul de aplicare a interdicției

Prevederile legale referitoare la concentrările economice nu se aplică operațiunilor de concentrare economică, atunci când cifra de afaceri cumulată a agenților economici implicați nu depășește echivalentul în lei a 10.000.000 euro și nu există cel puțin doi agenți economici implicați în operațiune care să realizeze pe teritoriul României, fiecare în parte, o cifră de afaceri mai mare decât echivalentul în lei a 4.000.000 euro. Echivalentul în lei se calculează la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României valabil pentru ultima zi a exercițiului financiar din anul anterior operațiunii.

Notificarea concentrărilor economice

Concentrările economice care depășesc pragul valoric de 10.000.000 euro trebuie notificate Consiliului Concurenței.

V. Procedura de investigare a încălcărilor legii concurenței

Descoperirea și investigarea încălcărilor prevederilor prezentei legi incumbă Consiliului Concurenței care acționează prin inspectorii de concurență.

Potrivit legii, inspectorii de concurență au următoarele puteri de inspecție:

- a) să intre în spațiile, terenurile sau mijloacele de transport de uz profesional aparținând agenților economici sau asociațiilor de agenți economici;
- b) să examineze orice documente, registre, acte financiar-contabile și comerciale sau alte evidențe legate de activitatea agenților economici sau asociațiilor de agenți economici, indiferent de locul în care sunt depozitate;
- c) să ia declarații reprezentanților și angajaților agentului economic sau asociației de agenți economici referitoare la fapte sau documente considerate relevante;
- d) să ridice sau să obțină în orice formă copii ori extrase din orice documente, registre, acte financiar-contabile și comerciale sau din alte evidențe legate de activitatea agentului economic sau asociației de agenți economici;
- e) să sigileze orice amplasament destinat activităților agentului economic sau asociației de agenți economici și orice documente, registre, acte financiar-contabile și comerciale sau alte evidențe legate de activitatea agentului economic sau asociației de agenți economici, pe durata și în măsura necesară inspecției.

VI. Sancțiuni prevăzute pentru încălcarea dispozițiilor legii concurenței. Procedura constatării și aplicării sancțiunilor

Orice angajamente, convenții sau clauze contractuale exprese sau tacite, publice sau oculte raportându-se la o practică anticoncurențială sunt nule de drept.

Încălcarea prevederilor legale în domeniul concurenței se sancționează în conformitate cu prevederile Legii nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare.

Exemplificăm

Constituie contravenții și se sancționează cu amendă de până la 1 % din cifra de afaceri totală din anul financiar anterior sancționării următoarele fapte:

- omisiunea notificării unei concentrări economice;
- furnizarea de informații inexacte sau incomplete ori de documente incomplete sau nefurnizarea informațiilor și documentelor solicitate de inspectorii de concurență;

Constituie contravenții și se sancționează cu amendă de până la 10 % din cifra de afaceri totală realizată în anul financiar anterior sancțiunii următoarele fapte:

- a) încălcarea prevederilor legale referitoare la practicile concertate, abuzul de poziție dominantă, concentrările economice;
- b) punerea în practică a unei operațiuni de concentrare economică cu încălcarea prevederilor legale;
- c) începerea unei acțiuni de concentrare economică declarată incompatibilă cu prevederile prezentei legi printr-o decizie a Consiliului Concurenței;
- d) neîndeplinirea unei obligații sau a unei condiții impuse printr-o decizie luată în conformitate cu prevederile prezentei legi.

Contravențiile prevăzute în Legea nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare se constată și se sancționează de către Consiliul Concurenței în plen, comisii sau prin inspectorii de concurență